

Załącznik
do uchwały Nr XX/169/2012
Rady Powiatu w Lubaczowie
z dnia 27.09.2012 r.

POWIATOWY PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO NA LATA 2012 – 2015

**NIE MA ZDROWIA
BEZ ZDROWIA PSYCHICZNEGO**

Lubaczów, dnia 27 września 2012 r.

Opracował Zespół:

1. Pani Jadwiga Pałczyńska	Członek Zarządu Powiatu – Przewodniczący Zespołu Koordynującego
2. Pan Stanisław Bury	Dyrektor SP ZOZ w Lubaczowie – członek zespołu
3. Pan Wiesław Huk	Dyrektor PCPR w Lubaczowie – członek zespołu
4. Pani Małgorzata Jachyra-Mazepa	Dyrektor PPP w Lubaczowie – członek zespołu
5. Pan Janusz Zastawny	Dyrektor DPS w Rudzie Różanieckiej – członek zespołu
6. Pan Marek Hadel	Dyrektor PUP w Lubaczowie – członek zespołu
7. Pani Marta Fircowicz Mazurek	Główny Specjalista w Wydziale Oświaty i Spraw Społecznych – członek zespołu

I. Wprowadzenie

Opracowanie **Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2012- 2015** jest wyrazem znaczenia, jakie organy powiatu lubaczowskiego przywiązują do integralności problemów zdrowotnych, najpełniej bodaj wyrażonej we wspólnym hasle Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oraz Komisji Europejskiej, stanowiącym motto Programu: „**Nie ma zdrowia bez zdrowia psychicznego**”. Program stanowi lokalną, tj. „lubaczowską” odpowiedź na rekomendacje zawarte w **Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego** określonym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 24, poz. 128).

Według ustawy **o ochronie zdrowia psychicznego** ochronę tę zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

W świetle ustawy - ochrona zdrowia psychicznego - polega w szczególności na:

1. promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
2. zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,

3. kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego powołany został uchwałą Nr 15/81/2011 Zarządu Powiatu w Lubaczowie z dnia 30.08.2011 r. **Powiatowy Zespół Koordynujący Realizację Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.** Do zadań zespołu należy opracowanie powyższego Programu, uwzględniającego potrzeby ludności Powiatu w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej oraz dostosowanie do nich skoordynowanej działalności różnych form pomocy i oparcia społecznego oraz aktywizacji zawodowej, a także jego realizacja, koordynowanie i monitorowanie.

Podstawę prawną Programu stanowią:

1. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2001 r. nr 142, poz. 1592 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2011r., Nr 231, poz. 1375 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. z 2008 r. nr 164, poz. 1027 z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2008r. Nr 69, poz. 415 z późn.zm.).
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 24, poz. 128).
10. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010r. w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy (Dz. U. Nr 177, poz. 1193 z późn. zm).

11. Uchwała Nr XIII/102/ Rady Powiatu w Lubaczowie z dnia 29.12.1999r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Powiatu Lubaczowskiego.
12. Uchwała nr VII/74/2011 Rady Powiatu w Lubaczowie z dnia 27.06.2011r. w sprawie Uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015.
13. Uchwała nr XXIX/287/2002 Rady Powiatu w Lubaczowie z dnia 28.02.2002r. w sprawie zatwierdzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2012- 2015 ma **szanse na skuteczną i pełną realizację** jedynie pod warunkiem przyjęcia jego rekomendacji i planowanych zadań przez samorząd województwa oraz jako własne, przez wszystkie instytucje, organizacje i osoby zajmujące się ze statutowego obowiązku lub społecznej potrzeby problematyką zdrowia psychicznego i jego ochrony. O taką konstruktywną współpracę wokół realizacji celów Programu apelują autorzy oraz organy powiatu lubaczowskiego stanowiące o jego wejściu w życie.

II. Diagnoza obszaru objętego Programem

1. Charakterystyka Powiatu Lubaczowskiego

Powiat Lubaczowski leży w województwie podkarpackim. Powiat stanowi 7,3% powierzchni województwa podkarpackiego. Położony jest w jego północno-wschodniej części i zajmuje ok. 1310 km².

Od strony północnej sąsiaduje z województwem lubelskim (powiaty tomaszowski i biłgorajski), od strony wschodniej i południowo-wschodniej – łączy się ze strefą przygraniczną, natomiast od zachodu sąsiaduje z powiatem jarosławskim i przeworskim – będących częścią województwa podkarpackiego. Obszar przygraniczny powiatu tworzą: obwód lwowski, rejony Jaworów i Żółkiew. W skład powiatu wchodzi 8 gmin:

Gminy miejskie – Lubaczów,

Gminy miejsko-wiejskie: Cieszanów, Narol, Oleszyce

Gminy wiejskie: Horyniec –Zdrój, Lubaczów, Stary Dzików, Wielkie Oczy

Na terenie powiatu lubaczowskiego mieszka 59 566 osób. Największym ośrodkiem miejskim jest miasto Lubaczów, który liczy ok. 13 000 mieszkańców, pozostałe zaś miasta to Oleszyce 3 451 mieszkańców, Narol 2 150 mieszkańców i Cieszanów 1 866 mieszkańców.

Liczba mieszkańców w gminach powiatu lubaczowskiego

Gmina	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Cieszanów	7839	3913	3926
Horyniec – Zdrój	5242	2597	2645
Lubaczów m.	12599	6077	6522
Lubaczów gm.	9473	4758	4715
Narol	8775	4503	4272
Oleszyce	6795	3355	3440
Stary Dzików	4729	2386	2343
Wielkie Oczy	3998	1988	2010
Razem:	59450	29577	29873

tabela nr 1

Wskaźnik gęstości zaludnienia wynosi 45 osób na km². Gęstość zaludnienia waha się pomiędzy 25 osób na 1 km² (w gminie Horyniec Zdrój) do 336 osób na 1 km² (gmina i miasto Oleszyce). Sezonowo nie ma znacznych zmian w liczbie ludności, wyjątek stanowi gmina Horyniec Zdrój, gdzie niewielki wzrost następuje w okresie letnim i jest spowodowany pobytem kuracjuszy w kompleksach sanatoriów uzdrowiskowych.

Ludność wiejska stanowi w powiecie lubaczowskim 62%, dla porównania w kraju to ok.32%. Struktura wiekowa ludności powiatu lubaczowskiego podlega w ostatnich latach niewielkim, ale stałym zmianom w kierunku w kierunku malejącej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz ze stale rosnącą grupą ludności w wieku produkcyjnym, co jest związane z wchodzeniem pokolenia wyżu demograficznego lat 80-tych w wiek dorosły.

Tendencja ta ma znaczący wpływ na kształtowanie się zjawisk demograficznych i ekonomicznych w regionie, a szczególnie na poziom stale rosnącego w powiecie bezrobocia oraz ilości uczniów i absolwentów szkół na różnych poziomach kształcenia. Daje również sygnał, że społeczeństwo powiatu starzeje się.

Liczebność wybranych grup ludności w poszczególnych gminach powiatu lubaczowskiego według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r.

Lp.	Gmina	Noworodki i niemowlęta do 3 m-ca życia	Niemowlęta powyżej 3 m-ca życia i dzieci do 2 roku życia	Dzieci powyżej 2 roku życia do 6 lat	Dzieci powyżej 6 roku życia i młodzież do lat 16	Młodzież od 17 do 18 roku życia i dorośli do lat 40
1.	Lubaczów miasto	26	406	1049	1235	8216
2.	Lubaczów gmina	24	195	486	1264	3698
3.	Cieszanów	8	145	335	900	3144
4.	Oleszyce	17	130	382	793	2659
5.	Narol	14	232	249	1002	2990
6.	Horyniec – Zdrój	16	83	230	654	1747
7.	Stary Dzików	6	79	241	546	1732
8.	Wielki Oczy	11	79	244	361	1539
Razem:		122	1349	3216	6737	25725

tabela nr 2

Wśród ludności powiatu najwięcej pracuje w gospodarce narodowej, tj. ok. 6 980 osób, co stanowi 12,07 % ogółu mieszkańców. Z tego w przemyśle 20,18 %, edukacji 17,89%, ochronie i opiece społecznej 16,45%.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubaczowie było zarejestrowanych 118 osób niepełnosprawnych, w tym 84 osoby posiadało status bezrobotnego, 34 status poszukującego pracy. Wśród bezrobotnych ogółem osoby niepełnosprawne stanowiły 1,86%, natomiast wśród poszukujących pracy ogółem osoby niepełnosprawne stanowiły 58,62%. Z ogółu osób niepełnosprawnych 38,98% stanowią kobiety.

Odsetek osób z zaburzeniami psychicznymi w stosunku do ogółu zarejestrowanych osób niepełnosprawnych wynosi 9,32% (w liczbach bezwzględnych 11 osób). Z ogółu zarejestrowanych osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi kobiety stanowią 36,40%. Ponadto z zarejestrowanych osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi

5 osób posiada umiarkowany stopień niepełnosprawności i 6 osób lekki stopień niepełnosprawności. Na podstawie źródeł zastanych Powiatowego Urzędu Pracy w Lubaczowie należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, że wśród osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi 8 osób posiadała status bezrobotnego, z czego 87,5% to długotrwale bezrobotni.

2. Określenie zdrowia psychicznego

Zdrowie psychiczne – przyjęta w 1948 r. konstytucja Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) określa je nie tylko jako brak choroby, ale jako pełny dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny człowieka, rozumiany jako zdolność do wielopłaszczyznowego i wielokierunkowego rozwoju psychicznego. Ze względu na wieloznaczność i ogólnikowość terminu, pojęcie zdrowia psychicznego jest w różny sposób kategoryzowane i uściślane, choć przeważa pogląd, iż nie istnieje jedna i bezwzględnie uniwersalna definicja zdrowia psychicznego, nie ma jednej, „oficjalnej” definicji, ponieważ (według WHO) różnice kulturowe, subiektywne odczucia oraz rywalizujące ze sobą profesjonalne teorie wpływają na to, jak termin ten jest rozumiany. Jedynym aspektem, z którym zgadza się większość ekspertów jest to, że zdrowie psychiczne i zaburzenie psychiczne nie są do siebie przeciwstawne, czyli brak rozpoznanej choroby psychicznej nie musi oznaczać zdrowia psychicznego.

Zgodnie z art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, mówiąc o osobach z zaburzeniami psychicznymi mamy na myśli osoby:

- 1) chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne);
- 2) upośledzone umysłowo;
- 3) wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, które wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki.

3. Diagnoza Poradni Psychologiczno Pedagogicznej w Lubaczowie dotycząca zaburzeń zdrowia psychicznego u uczniów szkół powiatu lubaczowskiego

Badanie zostało przeprowadzone w marcu 2010 roku na terenie całego powiatu lubaczowskiego i obejmowało wszystkie szkoły. Do badań wykorzystano ankietę przygotowaną do tego celu, którą wypełniali pedagodzy szkolni. Celem badań było

sporządzenie wielowymiarowej charakterystyki szkół i występujących w nich problemów, poznanie specyfiki występowania zaburzeń zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałanie tym problemom.

Odpowiedzi zostały przesłane przez szkoły drogą e-mailową.

1) Analiza materiału empirycznego

Ankiety rozesłano do 51 szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. W badaniach na temat "Zaburzeń zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży" wzięło udział 15 szkół.

Ze wszystkich szkół, które odesłały informacje w 73% kadra szkolna obserwuje przypadki uczniów, których funkcjonowanie może wskazywać na zaburzenia zdrowia psychicznego, ale tylko w 54% przypadki te zgłaszane są szkołom przez rodziców.

Najczęściej wymienianymi przez rodziców zaburzeniami występującymi u ich dzieci są kolejno: nerwice (41%), zaburzenia lękowe (32%), depresja (12%). Ponadto rodzice zgłaszają szkołom przypadki autyzmu, zespołu Aspergera, ADHD, mutyzmu, nerwicy natręctw. W żadnej szkole biorącej udział w badaniach rodzice nie zasygnalizowali przypadków występowania u swoich dzieci anoreksji i bulimii.

Obserwacje nauczycieli potwierdzają zgłaszane przez rodziców przypadki zaburzeń, choć ich ilość według nich jest o połowę większa. Również nauczyciele najczęściej obserwują wśród uczniów nerwice (58%), zaburzenia lękowe (33%), depresje (4%) oraz sygnalizują anoreksję (1%), natręctwa, zaburzenia emocjonalne, mutyzm. Przypadki bulimii nie są zgłaszane przez rodziców, ani obserwowane przez nauczycieli.

64% szkół nie zauważa przypadków uzależnień wśród uczniów. W szkołach w których obserwuje się przypadki uzależnień najczęściej wymienia się uzależnienia od nikotyny (89%), alkoholu (11%). Szkoły nie potwierdzają uzależnień od narkotyków.

W ostatnich latach w szkołach dało się zauważyć przypadki samookaleczeń, problem ten sygnalizuje 33% szkół, natomiast próby samobójcze 20%. Nie odnotowano samobójstw.

Ze wszystkich szkół biorących udział w ankiecie w ponad połowie znajdują się uczniowie z trudną do opanowania agresją.

2) Wnioski i oczekiwane przez szkoły formy wsparcia

W zakresie problematyki związanej ze zdrowiem psychicznym dzieci i młodzieży

szkoły oczekują od poradni następujących form wsparcia:

- pogadanki ogólne psychologa z uczniami,
- zajęcia i konsultacje prowadzone przez psychologów zarówno dla nauczycieli, rodziców i dzieci – omówienie istoty problemu, rola rodziców w terapii zaburzeń,
- systematyczne konsultacje indywidualne z uczniami (minimum raz w miesiącu),
- organizowanie szkoleń związanych z tym tematem,
- pogadanka lub zajęcia warsztatowe dla uczniów na temat radzenia sobie ze stresem oraz z nadmiarem negatywnych emocji w tym również agresji,
- przeprowadzenie zajęć dla dzieci i młodzieży dotyczących profilaktyki uzależnień oraz zajęć kształtujących umiejętności właściwego sterowania emocjami,
- okresowo szkolenia dla nauczycieli odnośnie pracy z uczniami z zaburzeniami zdrowia psychicznego, informacje o konkretnych instytucjach zajmującymi się powyższymi problemami, materiały lub odnośniki do źródeł na w/w temat, które mogłyby być wykorzystane w pracy szkoły (np. spotkania z rodzicami) lub organizowanie na terenie szkoły szkolenia na ten temat
- zajęcia terapeutyczne z udziałem dzieci i ich rodziców,
- poradnictwo dla rodziców w zakresie wykrywania problemów psychicznych swoich dzieci (spotkania, prelekcje),
- skuteczne diagnozowanie dzieci w zakresie trudności w nauce, określenie problemów dotyczących rozwoju dzieci i opracowanie programu działań, który miałby pomóc dzieciom w przezwyciężaniu ich trudności oraz zmniejszaniu stresu związanego z niepowodzeniami szkolnymi,
- pedagogizacja rodziców,
- stworzenie grup terapeutycznych dla dzieci agresywnych,
- terapia uzależnień od Internetu.

4. Aktualna organizacja psychiatrycznej opieki zdrowotnej w powiecie lubaczowskim

1) Stacjonarna opieka zdrowotna

W ramach publicznego lecznictwa zamkniętego funkcjonuje prowadzony przez Powiat Lubaczowski szpital powiatowy w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej

w Lubaczowie, który wykonuje świadczenia zdrowotne na rzecz mieszkańców powiatu lubaczowskiego. W ramach SP ZOZ funkcjonują również poradnie specjalistyczne.

Na dzień dzisiejszy SP ZOZ w Lubaczowie nie świadczy żadnych usług medycznych związanych w strukturze z szeroko rozumianym zdrowiem psychicznym.

Leczenie psychiatryczne w warunkach szpitalnych dla powiatu lubaczowskiego dla osób dorosłych w ramach umowy z POW NFZ realizują: szpitale wykazane w załączonej niżej tabeli nr 7 i 8.

2) Ambulatoryjna specjalistyczna opieka zdrowotna

1. W strukturze Zakładu Opieki Zdrowotnej R-36 sp. z o.o.w Lubaczowie funkcjonuje w ramach umowy z POW NFZ **Poradnia Zdrowia Psychicznego** oraz **Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu oraz Współuzależnienia, mieszcząca się na I piętrze Przychodni Rejonowej w Lubaczowie przy ul. Kopernika 1.**

W Poradni Zdrowia Psychicznego zatrudnionych jest 2- lekarzy *specjalistów psychiatrów*, pozyskanych do pracy spoza Lubaczowa, którzy udzielają porad 2 dni w tygodniu w godzinach popołudniowych tj. we czwartki w godzinach 15¹⁵-21⁰⁰- we wtorki w godzinach 16⁰⁰ -20⁰⁰ oraz *psycholog kliniczny* udziela porad w poniedziałki i czwartki w godzinach 15³⁰-20⁰⁰).

W Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia zatrudnieni są:

- lekarz - *specjalista psychiatra* (udziela porad w poniedziałki w godzinach 16⁰⁰ - 20⁰⁰
- psycholog *Specjalista Terapii Uzależnień* (udziela porad w poniedziałki, czwartki i piątki w godzinach 7⁰⁰-18³⁵).

2. W strukturze NZOZ „LUMED” w Lubaczowie funkcjonuje w ramach umowy z POW NFZ **Poradnia Zdrowia Psychicznego** mieszcząca się w Lubaczowie przy ulicy Kościuszki 16.

W Poradni Zdrowia Psychicznego zatrudnieni są:

- lekarz *specjalista psychiatra* w wymiarze 10 godzin w tygodniu oraz psycholog i psycholog psychoterapeuta.

Liczbę pacjentów z Powiatu Lubaczowskiego leczonych w Poradniach Zdrowia Psychicznego oraz Ośrodka Leczenia Uzależnień od Alkoholu w latach 2009 – 2011w powiecie lubaczowskim obrazuje załączona niżej tabela nr 3 i 4., zaś w Poradniach Zdrowia Psychicznego mających siedzibę poza terenem Powiatu Lubaczowskiego obrazuje tabela nr 6.

3. Leczenie psychiatryczne w warunkach szpitalnych dla powiatu lubaczowskiego dla osób dorosłych w ramach umowy z POW NFZ realizuje Szpital Psychiatryczny w Jarosławiu, Żurawicy i Leżajsku. Liczbę pacjentów z powiatu lubaczowskiego podlegających leczeniu psychiatrycznemu w szpitalach poza Lubaczowem w latach 2009, 2010 i 2011 obrazują załączone niżej tabele nr7 i 8.

3) Stacjonarna i ambulatoryjna opieka zdrowotna dla dzieci i młodzieży

Na dzień dzisiejszy z powodu braku specjalistycznej kadry medycznej brak jest w powiecie lubaczowskim placówki świadczącej ambulatoryjną i stacjonarną opiekę zdrowotną dla dzieci i młodzieży.

4. Leczenie psychiatryczne dla dzieci i młodzieży w ramach poradni oraz oddziału szpitalnego dla dzieci i młodzieży z powiatu lubaczowskiego w ramach kontraktu z POW NFZ realizuje Centrum Medyczne w Łańcucie.

W Centrum Medycznym w Łańcucie kompleksowa, ciągła opieka jest zapewniona przez współdziałanie w ramach:

- Poradni Zdrowia Psychicznego Dla Dzieci i Młodzieży
- Dziennego Oddziału Psychiatrii Dla Dzieci i Młodzieży
- Oddziału Psychiatrii Dla Dzieci i Młodzieży Stacjonarnego

W ramach diagnostyki i leczenia w w/w komórkach istnieje możliwość wykonania wielospecjalistycznej diagnostyki, uzyskania konsultacji specjalistycznych w oparciu o CM w Łańcucie i inne środki.

Oddziały współpracują ze Szkołą oraz Poradniami Psychologiczno - Pedagogicznymi, umożliwiając kontynuację obowiązku szkolnego w trakcie leczenia. W miarę potrzeb istnieje możliwość włączenia do zespołu terapeutycznego pedagoga, logopedy, kuratora, czy też wychowawcy z macierzystej szkoły dziecka.

W przypadku chorych z zaburzeniami odżywiania w prace zespołu terapeutycznego jest włączony dietetyk szpitala.

Oddziały i Poradnia włączają się w działy profilaktyczne w ramach psychoedukacji dla pacjentów i ich rodzin, prac psychoterapeutycznych, interwencji w środowisku pacjentów.

Pacjenci po zakończeniu leczenia w ramach oddziału mają zapewnioną kontynuację leczenia w ramach Poradni Zdrowia Psychicznego (Na wizyty do obu Poradni mogą zgłaszać się pacjenci z problemami natury psychicznej oraz ich rodziny. Przy przyjęciu na wizytę lekarską nie jest wymagane skierowanie).

Liczba pacjentów z Powiatu Lubaczowskiego leczonych w Poradniach Zdrowia Psychicznego i Psychiatrycznych Oddziałach szpitalnych oraz Ośrodkach Leczenia Uzależnień od Alkoholu w latach 2009 – 2011w powiecie lubaczowskim

I. W Poradniach Zdrowia Psychicznego mających siedzibę na terenie Powiatu Lubaczowskiego.

Lp.	Nazwa zakładu	Liczba pacjentów w roku		
		2009	2010	2011
1.	N ZOZ „LUMED” sp. z o.o.	823	842	910
2.	ZOZ R-36 sp. z o.o.	312	207	240
Razem		1135	1049	1150
Łącznie: 3334				

tabela nr3

II. Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu

Lp.	Nazwa zakładu	Powiat	Liczba pacjentów w roku		
			2009	2010	2011
1.	ZOZ R-36 sp. z o.o.	Lubaczowski	285	272	285
Łącznie: 842					

tabela nr4

III. Mieszkańcy Domów Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Lubaczowskiego

Lp.	Nazwa zakładu	Powiat	Liczba pacjentów w roku		
			2009	2010	2011
1.	Dom Pomocy Społecznej w Rudzie Różanieckiej	Lubaczowski	230	230	230
2.	Dom Pomocy Społecznej w Lubaczowie	Lubaczowski	65	65	65
3.	Dom Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach	Lubaczowski	69	69	69
Razem:			364	364	364
Łącznie: 1092					

tabela nr5

Wniosek - istniejąca w powiecie lubaczowskim baza zakładów opieki zdrowotnej wspierających leczenie zaburzeń psychicznych nie zaspokaja potrzeb zdrowotnych społeczeństwa.

Liczba pacjentów z Powiatu Lubaczowskiego leczonych w Poradniach Zdrowia Psychicznego i Psychiatrycznych Oddziałach szpitalnych oraz Ośrodkach Leczenia Uzależnień od Alkoholu w latach 2009 – 2011 poza powiatem lubaczowskim

I. W Poradniach Zdrowia Psychicznego mających siedzibę poza terenem Powiatu Lubaczowskiego

Lp.	Nazwa zakładu	Powiat	Liczba pacjentów w roku		
			2009	2010	2011
1.	Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Jarosławiu	Jarosławski	68	239	291
2.	Centrum Medyczne w Łańcucie (dzieci i młodzież)	Łańcucki	21	28	19
Razem:			89	267	310
Łącznie: 666					

tabela nr 6

II. Na Psychiatrycznych Oddziałach Szpitalnych mających siedzibę poza terenem Powiatu Lubaczowskiego

Lp.	Nazwa zakładu	Powiat	Liczba pacjentów w roku		
			2009	2010	2011
1.	Wojewódzki Podkarpacki Szpital Psychiatryczny w Żurawicy	Przemyski	4	7	10
2.	Specjalistyczny Psychiatryczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Jarosławiu	Jarosławski	293	272	313
3.	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej Oddział Psychiatryczny w Leżajsku	Leżajski	15	10	22
Razem:			312	289	345
Łącznie: 946					

tabela nr 7

III. Oddziały Szpitalne - odwykowe

Lp.	Nazwa zakładu	Powiat	Liczba pacjentów w roku		
			2009	2010	2011
1.	Wojewódzki Podkarpacki Szpital Psychiatryczny w Żurawicy	Przemyski	33	46	40
2.	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli	Stalowa Wola	2 (w Oddziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych)	2 (w Oddziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych)	1 (w Oddziale Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych)
Razem:			35	48	38
Łącznie: 121					

tabela nr 8

III. CHARAKTERYSTYKA POZAMEDYCZNEGO WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI W POWIECIE LUBACZOWSKIM

1. Edukacyjna opieka wychowawcza

- 1) **Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Lubaczowie** obejmuje swoim działaniem 7 gmin wchodzących w skład powiatu lubaczowskiego.

Liczba dzieci i młodzieży, które mogą korzystać z usług poradni:

Przedział wiekowy	Liczba dzieci i młodzieży
0-3 lat	1991
3-6 lat	2251
6-15 lat	6904
15-19 lat	4126
Razem	15272

tabela nr 9

Placówki oświatowe, które mogą korzystać z usług poradni:

Przedszkola	9
Oddziały przedszkolne	34
Przedszkola specjalne	1
Szkoły Podstawowe	27
Punkty filialne	6
Szkoły Podstawowe Specjalne	2
Gimnazja	17
Gimnazja Specjalne	2
Szkoły Ponadgimnazjalne	3
Szkoły Ponadgimnazjalne Specjalne	1
Inne placówki	4

tabela nr 10

Stan zatrudnienia pracowników pedagogicznych w roku szkolnym 2010/2011:

Stanowisko	Liczba etatów
Psycholog	3 i 8/20 etatu
Pedagog	4 w tym jedna zniżka 10 godzin z tytułu pełnienia funkcji dyrektora
Logopeda	2

tabela nr 11

2) Punkt Konsultacyjno-Doradczy dla Rodziców w Zespole Placówek im. Jana Pawła II. W roku szkolnym 2011/2012 w Zespole Placówek im. Jana Pawła II w Lubaczowie rozpoczął działalność Punkt Konsultacyjno-Doradczy dla Rodziców.

W ramach ww. Punktu Zespół Diagnostyczno-Terapeutyczny udziela pomocy i doradztwa rodzicom w przypadku nieprawidłowego zachowania dzieci, impulsywności, nieumiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami, nadpobudliwość, niewłaściwego rozwoju mowy.

2. Pomoc Społeczna

Na terenie powiatu lubaczowskiego niektóre aspekty pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizują niżej opisane placówki pomocy społecznej

Na terenie powiatu lubaczowskiego zadania z zakresu pomocy społecznej realizują ośrodki pomocy społecznej oraz instytucje wspomagające.

Wykaz Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Lubaczowskiego:

- **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaczowie, 37-600 Lubaczów, ul. Wyszyńskiego 4,**
- **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszanowie, 37-611 Cieszanów ,**
- **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu, 37-610 Narol, ul. Rynek 1,**
- **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oleszycach, 37-630 Oleszyce ul. Mickiewicza 12,**
- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stary Dzikowi, 37-632 Stary Dzików ul. Kościuszki 78,**
- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach, 37-627 Wielkie Oczy ul. Leśna 2,**
- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Horyńcu Zdroju, 37-620 Horyniec Zdrój Al. Przyjaźni 5.**
- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaczowie, 37-600 Lubaczów, ul. Jasna**

3. Infrastruktura wspomagająca

Istotnym elementem pomocy społecznej jest infrastruktura instytucjonalna wspomagająca zabezpieczenie potrzeb osób niepełnosprawnych, potrzebujących pomocy

w codziennym funkcjonowaniu, w celu eliminowania osamotnienia, nieporadności i izolacji społecznej w sferze życia codziennego, nauki i pracy.

Na terenie powiatu lubaczowskiego działają następujące tego typu instytucje:

1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie

Zadania PCPR w Lubaczowie z zakresu pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst. jedn. z 2010r. Nr 214 poz. 1407) to:

- opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:
  - rehabilitacji społecznej,
  - przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.
- podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności,
- opracowywanie i przedstawianie zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej,
- dofinansowanie:
  - uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
  - zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
  - dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej,
  - dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się z otoczeniem,
  - dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla osób niepełnosprawnych,
  - wydawanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych o obniżonej sprawności ruchowej i placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją tych osób.
- wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego.

Ponadto do zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie należy umieszczenie osób w Domach Pomocy Społecznej i kierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy w Lubaczowie.

Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób należy do zadań własnych powiatu art. 19 pkt 10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz.U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.). Kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w domu pomocy społecznej należy natomiast do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym – art. 17 ust. 1 pkt 16. Umieszczane są tu osoby, które ze względu na stan zdrowia wymagają całodobowej opieki, a rodzina nie jest w stanie zabezpieczyć realizacji tej opieki w miejscu zamieszkania. Domy zapewniają profesjonalną 24 godzinną opiekę pielęgniarstwa oraz stały kontakt z lekarzem rodzinnym i w miarę indywidualnych potrzeb, konsultacje z lekarzami o określonych specjalnościach.

Zadania PCPR w Lubaczowie realizowane w celu ochrony zdrowia psychicznego w 2011r. to:

Działanie na rzecz integracji społecznej i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych:

- Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych ze środków PFRON – 57 osób (34 osoby dorosłe, 6 osób dorosłych z 3 dzieci, 14 dzieci z opiekunem) w 2011r.
- Organizacja i finansowanie szkoleń zawodowych i turnusów dla osób niepełnosprawnych ze środków z Unii Europejskiej w ramach programu pn. Program aktywizacji społecznej w powiecie lubaczowskim – 30 osób niepełnosprawnych w 2011 r.
- Dofinansowanie sportu, kultury i turystyki osób niepełnosprawnych – 68 osób niepełnosprawnych i 28 opiekunów w 2011r.
- Dofinansowanie do działania warsztatów terapii zajęciowej – 517,860 zł w 2011 r.
- Nadzór nad 3 Domami Pomocy Społecznej w Powiecie Lubaczowskim:
  - Dom Pomocy Społecznej w Rudzie Różanieckiej przeznaczony dla mężczyzn przewlekłe psychicznie chorych, liczba miejsc: 230,
  - Dom Pomocy Społecznej w Lubaczowie przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, liczba miejsc: 65,

- Dom Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, liczba miejsc: 70.

Placówki te zapewniają całodobową opiekę i pielęgnację dla 365 mieszkańców, oraz Środowiskowym Domem Samopomocy w Lubaczowie – 25 miejsc.

Praca z rodziną w ramach interwencji kryzysowej:

Prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej:

- Eliminacja zjawiska przemocy w rodzinie tj. znęcania się psychicznego, fizycznego oraz seksualnego wobec kobiet i dzieci na terenie powiatu lubaczowskiego.
- Monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których zachodzi zjawisko przemocy w rodzinie.
- Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa: psychologicznego, pedagogicznego i socjalnego.
- Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.

W terminie od 01.01.2011r. do 31.12.2011r. udzielono pomocy 73 osobom w ramach działalności OIK: w tym 21 osobom pomoc w przygotowaniu pism w zakresie prawa karnego procesowego i materialnego, prawa cywilnego procesowego i materialnego, prawa rodzinnego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, prawa administracyjnego. 24 osobom niepełnosprawnych udzielono pomocy w sprawach odwołań od orzeczeń do Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności o przyznanie stopnia niepełnosprawności oraz do ZUS o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy, (tym osobom założono w OIK osobne akta). 6 osobom udzielono pomocy rzeczowej, a 28 osobom, wobec których zastosowano procedurę Niebieskiej Karty OIK w Lubaczowie zaproponował specjalistyczną pomoc. Z 28 rodzin zgłoszonych przez Komendę Powiatową Policji w Lubaczowie, 4 kobiety zdecydowały się na pomoc specjalistyczną PCPR (porady pedagogiczne i psychologiczne).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2011 r. z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną podpisało porozumienie o współpracy, które stanowiło istotny wkład w problematykę rozwiązywania problemów społecznych na terenie całego powiatu. Wspólnie

zorganizowanych zostało cztery szkolenia: „Rozwiązywanie konfliktów w szkole, mediacje”, 21 – 24.02.2011 r.; „Szkolne zespoły interwencyjno – wychowawcze”, 03 – 04.03.2011r.; „Interwencja kryzysowa w sytuacjach molestowania seksualnego dzieci i młodzieży”, 02.12.2011r.; „Postępowanie interwencyjne z dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami odżywiania”, 14.12.2011r.

Domy Pomocy Społecznej funkcjonujące na terenie Powiatu Lubaczowskiego prowadzone są przez samorząd powiatowy.

Jednym z aspektów działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest nadzór nad domami pomocy społecznej.

Dom pomocy społecznej to instytucja świadcząca na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności usługi: bytowe, opiekuńcze, wspomagające, edukacyjne w formach i zakresie wynikających z indywidualnych potrzeb.

1) Dom Pomocy Społecznej w Rudzie Różanieckiej

Przeznaczony jest dla osób przewlekle psychicznie chorych. Dom osiągnął wymagany przepisami standard usług i uzyskał zezwolenie Wojewody Podkarpackiego na prowadzenie działalności.

Dom posiada 230 miejsc. Umieszczane są tu osoby, które ze względu na stan zdrowia wymagają całodobowej opieki, a rodzina i gmina nie jest w stanie zabezpieczyć realizacji tej opieki w miejscu zamieszkania. Dom zapewnia profesjonalną 24-godzinną opiekę pielęgniarstwa oraz stały kontakt z lekarzem rodzinnym i w miarę indywidualnych potrzeb konsultacje z lekarzami o określonych specjalnościach. Opieka nad podopiecznymi sprawowana jest w oparciu o Indywidualne Plany Opieki Mieszkańca. DPS jest jednostką podlegającą Powiatowi Lubaczowskiemu.

2) Dom Pomocy Społecznej w Lubaczowie

Przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Dom osiągnął wymagany przepisami standard usług i uzyskał zezwolenie Wojewody Podkarpackiego na prowadzenie działalności. Dom posiada 65 miejsc. Podmiotem

prowadzącym jest Zgromadzenie Sióstr Albertynek Posługującym Ubogim (Umowa samorządu powiatu ze Zgromadzeniem Sióstr na finansowanie).

3) Dom Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach

Przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Dom osiągnął wymagany przepisami standard usług i uzyskał zezwolenie Wojewody Podkarpackiego na prowadzenie działalności. Dom posiada 70 miejsc. Podmiotem prowadzącym jest Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Karola Boromeusza (Umowa samorządu powiatu ze Zgromadzeniem Sióstr na finansowanie).

4) Środowiskowy Dom Samopomocy w Lubaczowie

Środowiskowy Dom Samopomocy w Lubaczowie jest placówką pomocy społecznej dziennego pobytu dla osób chorych zaburzeniami psychicznymi (chorych psychicznie i niepełnosprawnością intelektualną), działającą na terenie powiatu lubaczowskiego. Celem ogólnym działalności Ośrodka jest zwiększenie zaradności i samodzielności życiowej, a także integracja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi, które wymagają pomocy w środowisku rodzinnym i społecznym. Prowadzenie Ośrodka jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez Powiat.

W ośrodku dostępnych jest 25 miejsc.

5) Środowiskowy Dom Samopomocy w Cieszanowie

Środowiskowy Dom Samopomocy w Cieszanowie jest placówką pomocy społecznej dziennego pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi (chorych psychicznie i niepełnosprawnością intelektualną), działającą na terenie powiatu lubaczowskiego.

Prowadzenie Ośrodka jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez Miasto i Gminę Cieszanów.

6) Środowiskowy Dom Samopomocy w Horyńcu Zdroju

Środowiskowy Dom Samopomocy w Horyńcu Zdroju jest placówką pomocy społecznej dziennego pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi (chorych psychicznie i niepełnosprawnością intelektualną), działającą na terenie powiatu lubaczowskiego.

Prowadzenie Ośrodka jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez Gminę w Horyńcu Zdroju.

W ośrodku dostępnych jest ok. 25 miejsc.

7) Środowiskowy Dom Samopomocy w Lipsku (teren miasta i gminy w Narolu)

Środowiskowy Dom Samopomocy w Narolu jest placówką pomocy społecznej dziennego pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi (chorych psychicznie i niepełnosprawnością intelektualną), działającą na terenie powiatu lubaczowskiego.

Prowadzenie Ośrodka jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez Miasto i Gminę w Narolu.

W ośrodku dostępnych jest ok. 28 miejsc.

8) Warsztat Terapii Zajęciowej w Krowicy Lasowej

Jednostką prowadzącą WTZ jest Stowarzyszenie „Nadzieja” w Lubaczowie, a jego działalność finansowana jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Powiatu Lubaczowskiego. WTZ posiada 35 miejsc przeznaczonych dla osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności. Jest placówką pobytu dziennego utworzoną w grudniu 2003r.

Celem działania WTZ jest prowadzenie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. W ramach realizacji tych celów głównym nurtem prowadzonej działalności jest rehabilitacja prowadzona w pracowniach.

Ze realizację zadań w WTZ odpowiada rada programowa warsztatu, która dokonuje oceny postępów w rehabilitacji każdego uczestnika.

WTZ prowadzi także rehabilitację zawodową uczestników poprzez podpisywanie obecności uczestników, treningi ekonomiczne, szkolenia.

9) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Lubaczowie

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Lubaczowie jest jedyną w powiecie placówką, która umożliwia realizację obowiązku szkolnego dzieciom i młodzieży upośledzonej w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum. i szkoły ponadgimnazjalnej.

W SOSW w Lubaczowie funkcjonuje Zespół rewalidacyjno-wychowawczy dla uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim.

Ośrodek posiada bogatą bazę dydaktyczną. Uczniowie SOSW objęci są opieką psychologiczną, pedagogiczną, logopedyczną.

Uczniom mieszkającym poza Lubaczowem szkoła zapewnia internat. Wychowankowie mogą korzystać z bogatej oferty zajęć typu: muzykoterapia, czy terapia zajęciowa.

Każdy uczeń ma możliwość uczestnictwa w zajęciach rewalidacyjnych, kołach zainteresowań, może skorzystać z bogatej oferty wycieczek i turnusów rehabilitacyjnych.

SOSW w Lubaczowie dzięki dobrze przygotowanej i kompetentnej kadrze wykorzystującej wszelkie dostępne metody stosowane w pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych, zapewnia wychowankom: wyrównywanie deficytów rozwojowych, rozwój umiejętności społecznych i zapobieganie niedostosowaniu społecznemu.

Wszystkie powyższe działania mają na celu przygotowanie wychowanków do samodzielnego, niezależnego funkcjonowania w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym, na miarę ich możliwości psychofizycznych i intelektualnych.

W SOSW w Lubaczowie istnieje zespół wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym w wieku od 3 lat do czasu podjęcia nauki w szkole.

(nie więcej niż do 8 -roku życia.)

10) Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy Filia w Oleszycach

OR-E-W w Oleszycach prowadzone jest od 6 lutego 2006r. przez Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jarosławiu.

Dzieci z wieloma poważnymi niepełnosprawnościami potrzebują towarzystwa rówieśników, zindywidualizowanego podejścia i nowoczesnych metod edukacyjnych. Wszystko to dostają w Ośrodku Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym w Oleszycach. W Ośrodku przebywa 12 dzieci z terenu powiatu lubaczowskiego i z powiatu jarosławskiego w wieku od 3-25 roku życia. Funkcjonuje również Zespół Rehabilitacyjny umożliwiający dzieciom

i młodzieży realizującym obowiązek szkolny. Troje dzieci korzysta z rehabilitacji w formie ambulatoryjnej.

11) Zakład Aktywności Zawodowej w Oleszycach

Zakład Aktywności Zawodowej w Oleszycach utworzony został od lipca 2010 r. w Oleszycach przez Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jarosławiu.

ZAZ w Oleszycach zatrudnia 22 pracowników, pracowników tym 16 osób niepełnosprawnych. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną świetnie sprawdzają się w różnych pracach. Wykonują usługi z poligrafii, profesjonalnego niszczenia dokumentów oraz produkcją ekologicznych podpałek do grila czy kominka.

12) Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jarosławiu

Realizuje on na rzecz mieszkańców Powiatu Lubaczowskiego zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności z dnia 15 lipca 2003 r. W skład zespołu powołanych jest 17 specjalistów członków składów orzekających, w tym 7 lekarzy.

Podsumowanie:

Zalecane minimalne wskaźniki dostępności w psychiatrycznej opiece zdrowotnej określone w cyt. rozporządzeniu w powiecie lubaczowskim liczącym- 59 566 tys. mieszkańców, w pełni nie są osiągnięte tj. :

- 1. Centrum Zdrowia Psychicznego dla dorosłych – 1 CZP na 50-200 tys. mieszkańców – w powiecie brak.**
- 2. Centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży- 1 CZP na 50-200 tys. mieszkańców – w powiecie brak.**

- 3. Poradnia dla dorosłych z zaburzeniami psychicznymi czynna codziennie- 1 na 50 tys. mieszkańców- 2 poradnie są w powiecie – jednakże nie są czynne codziennie zalecany wskaźnik nie jest osiągnięty .**

Planuje się osiągnięcie wskaźnika do 2014r poprzez utworzenie Poradni Zdrowia Psychicznego w SP ZOZ w Lubaczowie .

- 4. Przychodnia (poradnia) dla uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych (czynna codziennie) - 1 na 50 000 mieszkańców- w powiecie funkcjonuje jak wskazano wyżej , wskaźnik jest przybliżony do wymaganego.**

Analizując zasoby kadrowe w psychiatrycznej opiece zdrowotnej w powiecie lubaczowskim stwierdza się, **iż brakuje lekarzy psychiatrów dla dorosłych, lekarzy psychiatrów dla dzieci i młodzieży, psychologów klinicznych, pracowników socjalnych, pielęgniarek, terapeutów zajęciowych, psychoterapeutów z certyfikatem oraz certyfikowanych specjalistów i instruktorów terapii uzależnień.**

IV. IDENTYFIKACJA KLUCZOWYCH PROBLEMÓW

1. DZIECI I MŁODZIEŻ

Z roku na rok systematycznie wzrasta liczba osób leczonych ogółem i po raz pierwszy w psychiatrycznej opiece ambulatoryjnej. Na podstawie dotychczasowych doświadczeń poradni psychologiczno - pedagogicznych, poradni zdrowia psychicznego oraz informacji ze szkół – grupą, która wymaga szczególnej troski są dzieci i młodzież ze względu na pogarszające się jej samopoczucie psychospołeczne, u podstaw którego leży stres, narastająca przemoc w szkole i poza nią oraz alkoholizm i narkomania a także coraz częstsze wyjazdy rodziców do pracy za granicę.

2. OSOBY STARSZE

Analiza sytuacji demograficznej ujawnia, że w powiecie lubaczowskim tempo wzrostu liczby ludności systematycznie spada. Jest to wynik malejącego przyrostu naturalnego.

W dalszej perspektywie grozi to starzeniem się społeczeństwa i bezwzględnym spadkiem jego liczebności.

Na podstawie danych demograficznych i prognoz do roku 2015 przewidywany jest spadek liczby dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. Dlatego należy usprawnić opiekę psychiatryczną i psychogeriatryczną w powiecie lubaczowskim.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lubaczowie było zarejestrowanych 118 osób niepełnosprawnych, w tym 84 osoby posiadało status bezrobotnego, 34 status poszukującego pracy. Wśród bezrobotnych ogółem osoby niepełnosprawne stanowiły 1,86%, natomiast wśród poszukujących pracy ogółem osoby niepełnosprawne stanowiły 58,62%. Z ogółu osób niepełnosprawnych 38,98% stanowią kobiety.

Odsetek osób z zaburzeniami psychicznymi w stosunku do ogółu zarejestrowanych osób niepełnosprawnych wynosi 9,32% (w liczbach bezwzględnych 11 osób). Z ogółu zarejestrowanych osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi kobiety stanowiły 36,40%. Ponadto z zarejestrowanych osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi 5 osób posiada umiarkowany stopień niepełnosprawności i 6 osób lekki stopień niepełnosprawności. Na podstawie źródeł zastanych Powiatowego Urzędu Pracy w Lubaczowie należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, że wśród osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi 8 osób posiada status bezrobotnego wszyscy zarejestrowani posiadają status bezrobotnego, z czego 87,5 %to długotrwale bezrobotni.

3.ALKOHOLIZM

Z problemem nadużywania alkoholu na terenie powiatu lubaczowskiego pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat, niepokojącym jest jednak fakt wzrostu liczby osób uzależnionych od alkoholu i obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu. W rodzinach, które objęte są pomocą socjalną pracownicy dość często obserwują stwarzanie sytuacji sprzyjających picciu alkoholu, stosowanie zachęty do spożywania i przedstawianie łatwości jego zdobywania. Szczególnego znaczenia w tych rodzinach nabiera wzorzec picia alkoholu i niekorzystny wpływ rozbieżności między zachowaniem rodziców a wymaganiami stawianymi wobec dziecka, co do spożywania alkoholu, brak kontroli ze strony rodziców

i stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych. W wielu środowiskach daje się zauważyć zjawisko „dziedziczenia” alkoholizmu. Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, problemy wychowawcze i zdrowotne. Alkoholizm to częsta przyczyna interwencji sądu w sprawy opiekuńczo – wychowawcze. Praca z osobami o takich zaburzeniach jest bardzo trudna, długotrwała i często skazana na niepowodzenie.

Z pomocą w pracy z osobami uzależnionymi pracownikom socjalnym przychodzą **Komisje d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, których na terenie powiatu jest 8 5-gminnych, 2-miejskie oraz 1 miejsko-gminne. Na terenie powiatu lubaczowskiego z roku na rok przybywa osób uzależnionych i kierowanych na leczenie.

Komisje powołane są do inicjowania działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Celem działań komisji jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zwiększenie zdolności do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi. Zadaniem komisji jest m. in. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie. Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

W ramach rozwiązywania problemu alkoholowego w powiecie lubaczowskim prowadzone są przez wspólnotę Anonimowych Alkoholików różne formy terapii, z których korzystają osoby uzależnione, jak również rodziny osób uzależnionych. Na terenie powiatu lubaczowskiego od 1998r. działało Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Roztocze” oraz aktywnie funkcjonuje **grupa Anonimowych Alkoholików AA** przy kościele p.w. Św. Stanisława w Lubaczowie. Wspólnota AA nie łączy się z żadnymi instytucjami, klubami, terapiami, itp., nie utożsamia się z żadną religią, ale jest gotowa do współpracy z tymi wszystkimi, którzy chcą pomagać ludziom chorym na chorobę alkoholową. Wówczas, gdy istnieje potrzeba rozmowy osoby uzależnionej z kimś ze wspólnoty AA można skorzystać z informacji zawartych na ogólnopolskiej stronie www.aa.org.pl m.in. można uzyskać wskazówki i pomoc w przyjęciu na pierwszy mityng.

Istnieje możliwość wejścia z tej strony na ogólnopolski dyżur internetowy on-line. Dyżurni dysponują danymi wszystkich grup AA w całej Polsce oraz grupami polskojęzycznymi za granicą. Poprzez łączność z każdym z regionów może spowodować

wysłanie osoby ze wspólnoty na rozmowę z osobą uzależnioną, jeżeli ta wyrazi na to zgodę. Wspólnota AA niesie posłanie o bardzo dużej mocy skuteczności.

Od 2004r. przy kościele p.w. Św. Stanisława działa również grupa wsparcia współuzależnionych AL.-ANON z myślą głównie o żonach alkoholików. Zadaniem jest praca nad sobą a nie nad inną osobą.

W 2002r. w Lubaczowie powstało Lubaczowskie Stowarzyszenie na Rzecz Trzeźwości „VIA” o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym. Głównym celem Stowarzyszenia jest pomoc zdrowiejącym alkoholikom w utrzymaniu podjętego trudu trzeźwienia. Ponadto swym przykładem Stowarzyszenie stara się dać społeczeństwu, a w szczególności dzieciom i młodzieży, wyraźny sygnał, że możliwe jest szczęśliwe i radosne życie bez tzw. dopalaczy.

Przykładem tego są niewątpliwie trwające przez cały rok szkolny spotkania rekreacyjno-edukacyjne z młodzieżą ze szkół średnich odbywające się pod hasłem „Alkohol droga donikąd” i „Alkohol kradnie wolność”. Ponadto stowarzyszenie „VIA” wspiera lokalną społeczność, w tym szczególnie grupy samopomocowe takie jak: „anonimowi alkoholicy AA”, „dorosłe dzieci alkoholików DDA”, „osób współuzależnionych AL.-ANON”.

Informacje o stowarzyszeniu można uzyskać na stronie internetowej www.via.free.ngo.pl

3. NARKOMANIA/ ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE /STERYDY ANABOLICZNE

Na podstawie danych statystycznych stacjonarnego leczenia psychiatrycznego obserwować można trendy w rozwoju narkomanii, rozumianej jako regularne używanie narkotyków powodujące poważne problemy, m.in. zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania. Problem narkomanii na terenie powiatu lubaczowskiego, pomimo braku potwierdzenia w udostępnionych danych, jest coraz większy. Czynnikiem sprzyjającym rozwojowi patologii społecznych w powiecie lubaczowskim jest przygraniczne położenie, a więc łatwy dostęp do nielegalnie przywożonych substancji psychotropowych. Następstwem narkomanii jest przemoc: w rodzinie, w szkole, na ulicy. Obserwowana jest tendencja do obniżania się wieku inicjacji narkotykowej, której sprzyja łatwy dostęp do używek oraz ich niska cena.

Policja monitoruje miejsca szczególnie zagrożone handlem narkotykami: tereny przyległe do dworców PKS, parki miejskie, w szczególności w centrach miast i wsi, lokale, w których odbywają się dyskoteki oraz teren imprez o charakterze masowym (w szczególności koncertów rockowych). Z danych policyjnych na terenie powiatu lubaczowskiego wynika, że wykrywalność przestępstw związanych z rozpowszechnianiem narkotyków odniesieniu do

I półrocza 2010r. i 2011r. jest bardzo wysoka i wynosi ok.100 %. W zakresie przeciwdziałania przestępczości narkotykowej wśród młodzieży policja współpracuje z dyrektorami wszystkich szkół na terenie powiatu lubaczowskiego, gdzie prowadzone są systematyczne spotkania z pedagogami, pogadanki z młodzieżą szkolną oraz współpracuje z miejskimi i gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych.

Problemem, na który należy zwrócić uwagę, jest zwiększające się używanie sterydów anabolicznych. Jest to związane z uczestnictwem młodych ludzi w zajęciach na siłowniach lub próbach samodzielnego dbania o kondycję fizyczną i wygląd. Niebezpieczeństwo polega na tym, że większość takich substancji jest legalna w handlu, mimo to samodzielne ich zażywanie może wyrządzić poważne konsekwencje zdrowotne.

Skala problemu nakazuje rozważenie rozszerzenia współpracy, skonsolidowanie sił.

V. PRIORYTETY PROGRAMU

Z uwagi na brak możliwości pozyskania kadry medycznej a zwłaszcza lekarzy psychiatrów nie przewiduje się w powiecie lubaczowskim utworzenia Powiatowego Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych jak też Powiatowego Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci. Chorzy będą zmuszeni korzystać z Poradni i Oddziałów Szpitalnych -jak wykazano wyżej. Celem zwiększenia dostępności dla mieszkańców powiatu do psychiatrycznej opieki zdrowotnej a zarazem osiągnięcia wskaźników określonych w rozporządzeniu w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego planuje się uruchomienie Poradni Zdrowia Psychicznego w szpitalu w SP ZOZ w Lubaczowie.

W celu ograniczenia występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawy jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienia dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej w powiecie lubaczowskim proponuje się również inne następujące rozwiązania:

Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym

1.1 Cel szczegółowy:

1.1 Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.

<i>l.p.</i>	<i>Planowane działania</i>	<i>Odpowiedzialni za realizację</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Wskaźnik monitorujący</i>	<i>Źródło finansowania</i>
1.	Opracowanie i realizacja Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego	Zespół koordynujący	2012-2015	coroczna informacja zbiorcza	Środki Stostwa i/ lub pozyskane
2.	Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie prawidłowego zachowania i stylu życia wśród młodzieży, rodziców i nauczycieli – realizacja programów promocji zdrowia psychicznego.	PP-P , PCPR szkoły DPS, ŚDS. WTZ	realizacja ciągła	zrealizowane działania w ramach programów	Środki własne i/lub pozyskane

tabela nr 12

1.2. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym.

<i>l.p.</i>	<i>Planowane działania</i>	<i>Odpowiedzialni za realizację</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Wskaźnik monitorujący</i>	<i>Źródło finansowania</i>
1.	Realizacja programu "Rodzina bez przemocy"	PCPR – OIK	realizacja ciągła	Liczba osób biorących udział w programie/rok	Środki własne i/lub pozyskane
2.	Realizacja Programu profilaktycznego dla powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2012-2015.	PCPR	2012-2015	wskaźniki wynikające z realizacji zadań w ramach poszczególnych priorytetów	Środki własne i/lub pozyskane
3.	Promocja zdrowia psychicznego wśród dorosłych – akcja informacyjna promująca i upowszechniająca zdrowie psychiczne, opracowanie i kolportaż przewodnika	Starostwo Powiatowe PP-P PCPR	realizacja ciągła	zrealizowane działania w ramach programu	Środki własne i/lub pozyskane
4.	Prowadzenie diagnozy psychologicznej	PP-P	realizacja ciągła	Liczba przeprowadzonych diagnoz	Środki własne
5.	Pokonywanie lęku w trudnych sytuacjach emocjonalnych - prowadzenie zajęć warsztatowych z dziećmi i młodzieżą z wykorzystaniem aktywnych metod pracy.	PP-P	realizacja ciągła	Liczba przeprowadzonych warsztatów i liczba uczestników	Środki własne

6.	Poradnictwo psychologiczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi	PP-P, ŚDS-y, OIK, WTZ, SOSW	realizacja ciągła	ilość udzielonych porad	Środki własne i/lub pozyskane
7.	Utworzenie grupy wsparcia dla rodziców dzieci z zaburzeniami psychicznymi	PP-P	Do.12 2012	Liczba osób korzystających z porad	Środki własne i/lub pozyskane
8.	Informowanie społeczeństwa o wszystkich aspektach zaburzeń psychicznych za pomocą prasy lokalnej, strony internetowej starostwa	Starostwo Powiatowe, zespół koordynujący	realizacja ciągła	zrealizowane działania w ramach programu	Środki własne i/lub pozyskane

tabela nr 13

1.3. Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.

<i>l.p.</i>	<i>Planowane działania</i>	<i>Odpowiedzialni za realizację</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Wskaźnik monitorujący</i>	<i>Źródło finansowania</i>
1.	Realizacja opracowanego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego	PCPR, PP-P, szkoły, ŚDS-y, WTZ, ZOZ-y, SP ZOZ, DPS-y, Starostwo Powiatowe, PUP	realizacja ciągła	zrealizowane działania w ramach programu	Środki własne i/lub pozyskane - odpowiedzialnych za realizację oraz NFZ
2.	Prowadzenie kampanii informujących o zagrożeniach dla zdrowia psychicznego, które	PP-P wraz z Wydziałem OS	1 - kampania	Liczba przeprowadzonych kampanii informujących	Środki własne i/lub pozyskane

	skierowane będą do grup osób z obszarów określonych jako priorytetowe (zagrożenia priorytetowe to kontakt dzieci, młodzieży z alkoholem, narkotykami i innymi substancjami psychoaktywnymi oraz zagrożenia wynikające z agresji i przemocy ze strony rówieśników i dorosłych	Starostwa przy współpracy ze szkołami z terenu powiatu	w każdym roku szkolnym		/PP-P , Starostwo Powiatowego, szkół z terenu powiatu /.
3.	Umieszczanie na stronie internetowej Starostwa oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie artykułów na temat problematyki zdrowia psychicznego	Starostwo Powiatowe, PCPR P-PP,	od X 2012r.	Liczba zamieszczonych informacji	Środki własne i pozyskane
4.	Opracowanie przewodnika dla osób z zaburzeniami psychicznymi na temat opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, aktywizacji zawodowej, i <i>rozpowszechnianie wśród społeczeństwa, w tym i drogą elektroniczną do gmin, szkół i placówek oświatowych.</i>	Zespół koordynujący	Od XI 2012r. aktualizacja każdego roku	opracowany przewodnik	Środki własne i pozyskane
5.	Kształtowanie zachowań zapobiegającym marginalizacji i wykluczeniu społecznemu poprzez organizowanie: Dnia Godności Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, imprezy integracyjnej, spotkań Świąteczno-Noworocznych, spotkań integracyjnych (artystycznych, kulturalnych, sportowych oraz wyjazdów turystycznych w środowisku lokalnym oraz o zasięgu ogólnokrajowym.	DPS-y, WTZ, PCPR, , Starostwo Powiatowe	realizacja ciągła	Liczba osób biorąca udział	Środki własne i/lub pozyskane - Powiatowe .

tabela nr14

1.4. Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.

<i>l.p.</i>	<i>Planowane działania</i>	<i>Odpowiedzialni za realizację</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Wskaźnik monitorujący</i>	<i>Źródło finansowania</i>
1.	Rozszerzenie działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej oferującego poradnictwo i pomoc w stanach kryzysu zagrażającego zdrowiu psychicznemu	PCPR –OIK	adekwatnie do zapotrzebowania społecznego	funkcjonujący ośrodek	Środki własne lub/i środki zewnętrzne
2.	Wzmocnienie współpracy z ośrodkami pomocy społecznej z terenu Powiatu Lubaczowskiego w zakresie poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu zagrażających zdrowiu psychicznemu	PCPR	realizacja ciągła	Liczba osób korzystających z pomocy	PCPR, Ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu lubaczowskiego
3.	Prowadzenie w ramach PCPR -Ośrodka Interwencji Kryzysowej udzielającego pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej. Tworzenia grup wsparcia dla osób w kryzysie psychicznym oraz ich rodzin.	PCPR, PP-P	realizacja ciągła	ilość udzielonych porad i ilość osób korzystających z grup wsparcia.	PCPR, Starostwo powiatowe

tabela nr15

Cel główny 2
Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej
oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Cel szczegółowy

2.1. Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

<i>l.p.</i>	<i>Planowane działania</i>	<i>Odpowiedzialni za realizację</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Wskaźnik monitorujący</i>	<i>Źródło finansowania</i>
1.	Opracowanie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej	Zespół koordynujący	do 12.2013	opracowany program	Środki własne i/lub pozyskane Starostwa Powiatowego
2.	Realizacja lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej poprzez: rozwijanie specjalistycznych usług opiekuńczych w gminach Powiatu Lubaczowskiego, nawiązanie współpracy ze specjalistycznymi placówkami leczniczymi dla dzieci i młodzieży oraz współpraca z placówkami z terenu Powiatu świadczącymi usługi w zakresie ochrony zdrowia psychicznego	Starostwo Powiatowe PCPR, SP ZOZ w Lubaczowie	realizacja ciągła	liczba świadczonych usług liczba osób korzystających z pomocy	Środki własne i/lub pozyskane: Starostwa Powiatowego, Gmin, ZOZ-ów, SP ZOZ w Lubaczowie
3.	Utworzenie w SP ZOZ w Lubaczowie Poradni Zdrowia Psychicznego	Rada Powiatu w Lubaczowie SPZOZ w Lubaczowie	Do 2014	Opracowanie i uchwalenie Statutu SP ZOZ	Środki NFZ

tabela nr16

2.2. Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.

<i>l.p.</i>	<i>Planowane działania</i>	<i>Odpowiedzialni za realizację</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Wskaźnik monitorujący</i>	<i>Źródło finansowania</i>
1.	Opracowanie lokalnego programu poszerzenia, zróżnicowania i unowocześnienia pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Zespół koordynujący	do 12. 2013	opracowany program	Środki własne Powiatu i/lub pozyskane
2.	Współpraca z placówkami zajmującymi się ochroną zdrowia psychicznego	Starostwo Powiatowe	realizacja ciągła		Środki własne Powiatu i/lub pozyskane
3.	Rozwój istniejących placówek pomocy instytucjonalnej (DPS, ŚDS, Warsztaty Terapii Zajęciowej itp.)	Starostwo Powiatowe PCPR	realizacja ciągła	liczba osób korzystających z pomocy	Środki własne Powiatu i/lub pozyskane
4.	Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi	Starostwo Powiatowe PCPR	realizacja ciągła	liczba osób korzystających z pomocy	Środki własne Powiatu i/lub pozyskane
5.	Zwiększenia udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności PCPR	PCPR	realizacja ciągła	procentowy udział wydatków	Środki własne PCPR i/lub pozyskane

tabela nr17

2.3. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi

<i>l.p.</i>	<i>Planowane działania</i>	<i>Odpowiedzialni za realizację</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Wskaźnik monitorujący</i>	<i>Źródło finansowania</i>
1.	Opracowanie i realizacja programu Rozwoju zróżnicowanych form wspieranego zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi	Powiatowy Urząd Pracy w Lubaczowie	Do 2013r realizacja ciągła	Przygotowany program Liczba placówek, przedsiębiorstw i osób objętych projektem	Środki PUP z FP, PFRON, POKL
2.	Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	PUP	realizacja ciągła	liczba osób korzystająca z pomocy	Środki PUP
3.	Prowadzenie kampanii szkoleniowo – informacyjnej, adresowanej do pracodawców, promującej zatrudnianie osób z zaburzeniami psychicznymi jak skierowanej do osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy w pozyskaniu pracy i podnoszenia kwalifikacji zawodowych.	PUP	realizacja ciągła	Liczba projektów i pracodawców objętych działaniem	Środki PUP

tabela nr18

2.4. Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy

<i>l.p.</i>	<i>Zadania</i>	<i>Odpowiedzialni za realizację</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Wskaźnik monitorujący</i>	<i>Źródło finansowania</i>
1.	Powołanie zespołu koordynującego realizację Programu na terenie powiatu lubaczowskiego	Starosta Powiatu Lubaczowskiego	Luty 2013	Opracowanie programu	-
2.	Realizacja, koordynowanie i monitorowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego	PCPR oraz zespół koordynujący realizację Programu	2013-2015r.	Coroczne raporty o stanie realizacji Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego	Środki własne Powiatu
3.	Przygotowanie aktualizowanego corocznie przewodnika dla osób z zaburzeniami psychicznymi o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej.	zespół koordynujący	2013-2015	Coroczna publikacja Przewodnika	Środki własne Powiatu i/lub środki zewnętrzne

tabela nr19

ZAKOŃCZENIE

Niniejszy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Lubaczowskiego jest niezbędnym elementem wspomagającym działania ukierunkowane na poprawę i ochronę zdrowia psychicznego mieszkańców całego Powiatu.

Uwzględnia on potrzeby osób najbardziej potrzebujących wsparcia i pomocy jednostek na co dzień mających do czynienia z problematyką zdrowia psychicznego a wszelkie podejmowane działania są odpowiedzią na istniejące zapotrzebowanie.

Program adresowany jest zarówno do osób chorych psychicznie, osób upośledzonych umysłowo oraz osób wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, tak więc z podejmowanych działań skorzystać mogą zarówno pacjenci wykazujących przewlekłe zaburzenia psychiczne, jak również osoby u których dysfunkcje psychicznych pojawiły się po raz pierwszy.

Często zdarza się, że osoby chore, często hospitalizowane, zostają odrzucone przez najbliższą rodzinę i znajomych z uwagi na uciążliwość objawów chorobowych, niską świadomość społeczną dotyczącą problematyki zdrowia psychicznego, czy też brak możliwości powrotu do środowiska na skutek złych warunków bytowych.

Dzięki zapleczu instytucjonalnemu i wielu działaniom mającym na celu poprawę i ochronę zdrowia psychicznego jest szansa, aby to właśnie osoby nie posiadające bliskiej rodziny czy znajomych mogły spróbować odnaleźć się w środowisku i funkcjonować na miarę swoich możliwości.

Opieka nad osobą z zaburzeniami psychicznymi wymaga wiele cierpliwości, wytrwałości i wiedzy o prawidłowościach funkcjonowania osób chorych tak więc również i członkowie rodzin osób psychicznie chorych, a także opiekunowie i organizacje, dla których problematyka zdrowia psychicznego nie jest obca, mają możliwość zasięgnięcia porady i wzięcia udziału w przygotowanych specjalnie dla nich formach pomocy.

Bardzo istotnym elementem pracy z osobą chorą psychicznie i jej rodziną jest uwzględnienie wielu aspektów działań mających wpływ na poprawę funkcjonowania poszczególnych grup, dlatego też zgodnie z Ustawą o ochronie zdrowia psychicznego niniejszy program uwzględnia nie tylko wyznaczenie kierunków działania w zakresie promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym, ale skupia się również na zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie

dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, oraz kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Podjęmowane w Programie działania są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Powiatu Lubaczowskiego i stanowią kluczowy element szeroko rozumianej problematyki dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego. Dzięki realizacji Programu szanse na współpracę i wykazanie się pełnią swoich możliwości będą miały zarówno jednostki zajmujące się promocją zdrowia psychicznego i profilaktyką, opieka zdrowotna dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a także instytucje spoza sektora służby zdrowia, czyli wszystkie jednostki podejmujące działania oświatowe, jednostki pomocy społecznej, rynku pracy i inne co niewątpliwie będzie pomocne przy wieloaspektowym ujmowaniu problematyki dotyczącej zdrowia psychicznego.